

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра адміністративного права

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Теорія і практика адміністративного судочинства»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Теорія і практика адміністративного судочинства» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 12 с.

Розробник:

Марченко Олена Олександрівна,
кандидатка юридичних наук

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного права
(протокол № 11 від 2 червня 2021 р.)

Завідувач кафедри - Гарашук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Теорія і практика адміністративного судочинства
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Марченко Олена Олександрівна, старша викладачка кафедри адміністративного права, к.ю.н.
Контактний телефон	067 919 1810
Е-mail	o.o.marchenko@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	o.o.marchenko@nlu.edu.ua

Анотація навчальної дисципліни

Аналізуються сучасні підходи до розуміння структури адміністративного судочинства. Поглиблено розглядаються підстави, строки і порядок звернення до адміністративного суду. Акцентується увага на особливостях звернення до адміністративного суду суб'єктів владних повноважень. Розкриваються особливості провадження у справах: щодо оскарження нормативно-правових актів суб'єктів владних повноважень; щодо прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби; з приводу рішень, дій або бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – поглиблення знань про правила адміністративного судочинства; набуття здатності розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері правовідносин, що виникають у зв'язку із здійсненням адміністративного судочинства; активізація аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- опанування сучасних доктринальних підходів до розуміння структури адміністративного судочинства, набуття здатності характеризувати її елементи;
- дослідження актуальних проблем, які виникають під час здійснення правосуддя, та пошук способів їх подолання;
- поглиблення знань про механізм адаптації національного законодавства про адміністративне судочинство до міжнародних стандартів у сфері правосуддя;
- удосконалення навичок з підготовки проєктів документів, передбачених Кодексом адміністративного судочинства України, їх належного обґрунтування;
- вироблення здатності передбачати результати діяльності суб'єктів адміністративного судочинства з огляду на їх процесуальний статус;
- аналіз особливостей провадження в окремих категоріях адміністративних справ;
- набуття здатності системно досліджувати та тлумачити положення законодавства про адміністративне судочинство, у тому числі з урахуванням сутності та змісту юридичних категорій, використаних у текстах міжнародних договорів;
- розвинення вміння застосовувати принципи верховенства права під час здійснення адміністративного судочинства, в тому числі у ситуаціях законодавчої невизначеності.

***Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.
Міждисциплінарні зв'язки***

Пререквізити: «Теорія права», «Конституційне право», «Адміністративне право», «Адміністративне судочинство», «Цивільний процес», «Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та юридична практика», «Публічне право: сучасні доктрини в судовій

і правозастосовній практиці», «Правові основи публічного адміністрування», «Адміністративна процедура», «Публічна служба».

Кореквізити: «Адміністративна юрисдикція в контексті забезпечення прав людини».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1. Прогнозувати напрями реформування адміністративного судочинства на підставі аналізу останніх тенденцій розвитку процесуального законодавства.

РН НД 2. Демонструвати розуміння чіткої послідовності здійснення процесуальних дій суб'єктами адміністративного судочинства під час розгляду і вирішення адміністративної справи.

РН НД 3. Здійснювати порівняльний аналіз структури загального позовного та спрощеного позовного провадження.

РН НД 4. Знати механізм адаптації національного законодавства про адміністративне судочинство до міжнародних стандартів у сфері судочинства.

РН НД 5. Розуміти сутність і зміст основних категорій, використаних у текстах міжнародних договорів, які визначають окремі аспекти здійснення адміністративного судочинства.

РН НД 6. Здійснювати презентацію свого дослідження з питань адміністративного судочинства на підставі аналізу першоджерел, формулювати особисті висновки і належно їх аргументувати.

РН НД 7. Демонструвати навички підготовки проєктів документів, передбачених Кодексом адміністративного судочинства України, наводити їх обґрунтування.

РН НД 8. Передбачати результати діяльності суб'єктів адміністративного судочинства відповідно до їх процесуального статусу.

РН НД 9. Аналізувати зміст етапів і стадій адміністративного судочинства, визначати види судових рішень, які можуть ухвалюватися на кожній стадії.

РН НД 10. Демонструвати вміння системно аналізувати практику здійснення адміністративного судочинства.

РН НД 11. Демонструвати навички використання теоретичних розробок з адміністративного права для вирішення практичних проблем, що виникають під час здійснення провадження в окремих категоріях адміністративних справ.

РН НД 12. Генерувати нові ідеї та відшукувати альтернативні варіанти розв'язання практичних питань, які виникають під час розгляду окремих категорій адміністративних справ.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Структура адміністративного судочинства.	-	8
2	Звернення до адміністративного суду та відкриття провадження у справі.	Звернення до адміністративного суду та відкриття провадження у справі.	12
3	Підготовче провадження.	Підготовче провадження.	8
4	Розгляд справи по суті.	Розгляд справи по суті.	8
5	Перегляд судових рішень.	Перегляд судових рішень.	12
6	Виконання остаточного судового рішення в адміністративній справі.	Виконання остаточного судового рішення в адміністративній справі.	8
7	Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів суб'єктів владних повноважень.	Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів суб'єктів владних повноважень.	8
8	Особливості провадження у справах щодо прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної	Особливості провадження у справах щодо прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної	8

	звільнення з публічної служби.	служби.	
9	Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця.	Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця.	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Звернення до адміністративного суду та відкриття провадження у справі.	Звернення до адміністративного суду та відкриття провадження у справі.	110
2	Підготовче провадження.	-	
3	Розгляд справи по суті.	Розгляд справи по суті.	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів зарубіжних країн;
- робота над кейсами з питань прийняття й виконання адміністративних актів;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

**Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної
дисципліни**

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року : офіц. пер. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
3. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
4. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
5. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13.07.2017 р. № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.
6. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.
7. Про утворення місцевих адміністративних судів, затвердження їх мережі : Указ Президента України від 16.11.2004 р. № 1417/2004. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1417/2004>.
8. Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах : Указ Президента України від 29.12.2017 р. № 455/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/455/2017>.

Література

1. Адміністративне судочинство : навч. посіб. / І. М. Балакарева, І. В. Бойко, Я. С. Зелінська та ін. ; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків : Право, 2016. 312 с.
2. Зошит для лекцій з адміністративного судочинства. Частина 1 /уклад.

Н. Б. Писаренко. Харків : Право, 2017. 40 с.

3. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні : посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / І. М. Балакарева, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін. ; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків : Право, 2019. 190 с.

4. Адміністративне процесуальне право України : навчально-методичний посібник / І. О. Картузова, Д. А. Козачук, А. Ю. Осадчий, Г. М. Сарibaєва. Одеса : Фенікс, 2016. 400 с.

5. Адміністративне судочинство України: теорія та практика : [монографія] / М. І. Смокович [та ін.] ; за заг. ред. О. М. Нечитайла ; Вищ. адміністр. суд України. Київ : Компанія "ВАІТЕ", 2015. 288 с.

6. Константиний О. В. Проблеми захисту в адміністративному судочинстві суб'єктивних прав, свобод і законних інтересів: [монографія] / О. В. Константиний ; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Київ : Істина, 2015. 544 с.

7. Адміністративне судочинство : підруч. / за заг. ред. Т. О. Коломоець. 2-е вид., перероб. і доп. Київ : Істина, 2011. 304 с.

8. Адміністративне судочинство в Україні: теорія, правове регулювання, практика : моногр. / [С. В. Ківалов та ін.] ; за заг. ред. С. В. Ківалова, Л. Р. Білої-Тіунової ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад." Одеса : Фенікс, 2013. 392 с.

9. Писаренко Н. Б., Сьоміна В. А. Адміністративно-правові спори (удосконалення порядку вирішення) : моногр. 2-ге вид., зі змін. та допов. Харків : Право, 2012. 136 с.

10. Писаренко Н. Б. Засади адміністративного судочинства (сучасний український контекст) : моногр. Харків : Право, 2019. 248 с.

11. Посібник зі статті 6 "Право на справедливий суд (цивільна частина)" [Електронний ресурс] / Рада Європи, Європейський суд з прав людини. Електрон. текстові дані. [Б. м.] : Європейський Суд з прав людини, 2013. 77 с.

12. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві: Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2015. 128 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://zakon1.rada.gov.ua> – Законодавство України
2. <http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України
3. <http://echr.coe.int> – Європейський суд з прав людини
4. <https://supreme.court.gov.ua> – Верховний Суд
5. <http://reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень

Презентаційні матеріали:

1. Дистанційний курс «Адміністративне судочинство» – URL: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=80>.
2. Аудіо-лекції із презентаціями з навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство». URL: https://www.youtube.com/channel/UC6Dd4z5T9abmtj3Nauw2tBg?view_as=subscriber.

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» ([https://nlu.edu.ua/files/norm doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf](https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf)).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекцій). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Теорія і практика адміністративного судочинства» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів та (або) виконанні тестових завдань.

Впродовж семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34